

TÜRKONFED YÖNETİM KURULU BAŞKANI SÜLEYMAN SÖNMEZ 9. İŞ İNSANLARI ZİRVESİ KONUŞMA METNİ

**28 EKİM 2022 - CUMA
BODRUM**

Sayın Kaymakamım, Sayın Belediye Başkanım, İş Dünyasının Değerli Başkanları ve Temsilcileri, Değerli Dostlarımız, Kıymetli Basın Mensupları;

Sizleri TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına sevgi ve saygıyla selamlıyorum. **Yeni bir dünyanın** kurulduğu, **iklim değişikliği** gündemini harekete geçiren **Yeşil Mutabakat çağında**, üye derneğimiz **BESİAD** ve üye federasyonumuz **GESİFED** tarafından **9’uncusu** düzenlenen **İş İnsanları Zirvesi**’nde sizlerle birlikte olmaktan büyük bir mutluluk duyuyorum.

Her ses, her renk ve her düşüncenin en büyük zenginliğimiz olduğunu düşünüyorum, ülkemizin her bölgesinden iş insanı ile **buluşmaya, konuşmaya, üretmeye** devam ediyoruz.

Değerli Başkanlar, Değerli Dostlarımız;

Son 3 yılda küresel ekonomide art arda yaşanan arz şoklarına tanıklık ediyoruz. Dünyamızı; enerjiden gıdaya, ham maddeden tedarik zincirine pandemi sonrası yaşanan şoku atlattıktan, **Rusya-Ukrayna Savaşı, bölgesel çatışmalar ve güç dengesi mücadeleleri** nedeniyle büyük bir belirsizliği de yaşıyor.

Global ekonomiler bir taraftan oldukça yüksek enflasyonla mücadele ederken, bir taraftan da **durgunluğa** doğru ilerliyor. Üstelik ülke olarak tüm bu sorunlara, içeride yapısal sıkıntılar ile yakalanmanın artçı sarsıntılarını yaşıyoruz. **Ülkemizin beş temel sorunu** olarak tanımladığımız **“Demokrasi”, “Çevre”, “Dijitalleşme”, “Kalkınma” ve “Cinsiyet Eşitliği”** başlıkları altında somut ve etkili yapısal dönüşümü sağlamalıyız. Çünkü büyük bir değişim çağındayız.

İşte bu değişimin yönünü ve ivmesini; dönüşüme uyum sağlama kapasitemiz belirleyecek. **Kapsayıcı iş birlikleri** geliştiren, hızlı aksiyon alan, çevik ve inovatif girişimcilere sahip ülkeler, rekabette öncü aktörler arasında yer alacak.

Bu noktada TÜRKONFED olarak, **ülkemizin sürdürülebilir kalkınması ve kaliteli büyümesi** hedeflerimiz doğrultusunda, **bağımsız ve gönüllülük** temelli **30 federasyon, ulusal-uluslararası 300’ün üstünde dernek ve 50 bini aşkın şirketi** temsil etmenin sorumluluğunu taşıyoruz.

‘Dijital Dönüşüm’ün getirdiği yaratıcı inovasyon, **‘Yeşil Dönüşüm’ün** öne çıkardığı sürdürülebilirlik temelli iş uygulamaları ve **‘Toplumsal Dönüşüm’ün** ortaya koyduğu insan odaklı bir ekonomi anlayışı çerçevesinde; üretim, tedarik zincirleri, ticaret ve rekabet bütünüyle yeniden yazılıyor.

“Oyunun kurallarının değil oyunun kendisini değiştirme gücüne sahip” bu dönüşüm süreçlerini de TÜRKONFED olarak, **Dijital-Yeşil ve Toplumsal Dönüşüm** odakları ile **3D** olarak tanımlıyor, bu dönüşüm ekseninde **bölgelerimiz ve ülkemizin kalkınma dinamiklerini güçlendirmeye** çalışıyoruz.

Değerli Dostlar, Değerli Katılımcılar;

Cumhuriyetimizin 2. yüzyılına doğru, ülkemizin **potansiyelleri, fırsatları, riskleri ve tehditleri** üzerine dile getirdiğimiz düşüncelerimizi sizlerle de paylaşmak istiyorum. Küresel ya da ulusal yaşadığımız her kriz, “**riskler**” kadar “**fırsatlar**” da barındırıyor. Bu fırsatları akılcı politikalarla değerlendirip, risklere de hazırlıklı olmak gerekiyor.

İşte bu noktada, ülke olarak iki önemli avantajımız ön plana çıkıyor: Esnek, krizler karşısında bağımsızlık sistemi güçlü olan iş dünyamız ve Anadolu’daki üretim gücümüz... Yerelden küresele uzanan kalkınma yolu, Anadolu’dan geçiyor.

Son 6 ayda 30’a yakın kentte düzenlediğimiz etkinlik ve çalıştaylarda, iş insanlarıyla bir araya geldik. Her şeye rağmen üretme sevdasına ve risk alma potansiyellerine tanıklık ettik.

Ve bir kez daha şahit olduk ki artık büyümeye, ihracata ve istihdama yönelik politikalar bir ülkenin ölçeğini artırmasına yetmiyor. **İnovasyonu, ekonomik ve toplumsal yapısına entegre eden uluslar**, sürdürülebilir kalkınma yolunda önemli mesafeler kat ediyor.

Girişimci bir ulus için uygun yatırım ve finansman ortamı oluşturmak da yetmiyor. **Beyin göçünü tersine çevirmek** gerekiyor. Bu noktada ülkemiz; **genç nüfusu ve insan kıymetiyle** önemli bir potansiyele sahip.

Bu potansiyel ancak, **yaratıcı düşüncüyü, fikir ve ifade zenginliğini** tesis ettiğinizde fırsata dönüşüyor. **Hayatı içe kapatan her düzenleme**, eğitim sermayemizin karşılıksız ihracı anlamına geliyor. **İfade hürriyetinin, inovasyon kültürünün inşası** için vazgeçilmez olduğu **maalesef unutuluyor.**

Üretim gücü, teknik altyapısı, ihracat yetkinliği ve her şeyden önce hızlı uyum kapasitesi ile ekonomimizin kaleleri Anadolu kentlerimiz zor şartlar altında dahi değer yaratmaya devam ediyor. Bölgemizde, **geniş bir coğrafyada ülkemiz ile rekabet edecek bir ülke** olduğunu düşünmüyorum. Yeter ki ev ödevlerimizi, eksiksiz ve zamanında yerine getirelim.

Dijital ve yeşil dönüşüm kaldıraç, her alanda ülkemizin yeni bir sıçrama yapmasını sağlayacaktır. Ülkemizin kronikleşen sorunu **dış ticaret ve cari açık riskleri, yeşil dönüşüm** ile fırsata dönüşecektir. **Verimlilikten tasarrufa, eko-inovatif üretimden ihracata, yeni pazar avantajları sayesinde turizm sektörünün sağladığı katkı kadar** dış ticaret açığını azaltmak mümkün olacaktır.

Yeşil Dönüşümü, ‘Sanayi Devrimi’ kadar önemsiyoruz. Sanayi Devrimi’ni kaçırdık ama, Yeşil Dönüşüm için elimiz çok güçlü...

Değerli Başkanlar, Değerli Dostlarımız;

Ülkemizde 2001 yılı sonrası AB üyeliği odağıyla gerçekleştirilen reformlar ekonomiyi 10 yıl süre ile dikkat çekici, iyi bir noktaya taşımıştı. **Demokrasi endeksimizin yükselmesi, ülkemizi orta gelir tuzağını aşma noktasına** getirmişti. **2011 yılı sonrasında yaşadıklarımız ise demokrasi ve ekonomi dengesindeki uyumu bozarken, ülkemiz ne yazık ki orta gelir, orta demokrasi ve orta eğitim tuzaklarına** takıldı.

Daha iyi bir gelecek planlamak için tek başına **ekonomik göstergeler, para ve maliye politikaları** yeterli değil. **Çevresel, sosyal ve bireysel refah göstergelerine** odaklanan; **kapsayıcı, bilimsel ve yaratıcı politikalar** geliştirmeliyiz.

Yeni hikayemiz ve yeni yolumuz, yüksek inovasyon odaklı üretim ekonomisinden geçiyor. **Yüksek katma değerli üretim ve ihracatı önceliklendiren, sanayi odaklı bir modele** ihtiyacımız var. İşte bunun canlı bir örneği de geçtiğimiz hafta **oda ve borsalarımızın başkanları, büyükşehir belediye başkanı, üye derneğimiz ve iş insanları** ile bulduğumuz Eskişehir'di.

İleri teknoloji üretim kapasitesiyle, ülkemiz ihracat kapasitesinin 5 katı yüksek katma değer yaratan Eskişehir, rekabetçi yapısı ve güven veren çok sesli iklimiyle ülkemiz için fırsat alanlarını da gösteriyor. **Bağımsız kurumlar, kapsayıcı ve liyakat esaslı yönetim, ileri teknoloji kullanımı, verimlilik temelli akılcı politikalar...** Ve ilk adımda, **gelişmiş bir ekonomi için gelişmiş bir demokrasiden** geçiyor.

Değerli Başkanlar, Değerli Dostlarımız;

Ülkemizin **ilk 2 çeyrekte yüksek büyümesi, yılı yüzde 5 ve üzerinde kapatacağımızı** gösteriyor. Evet, **Türkiye büyüyor** ancak **büyümenin niteliği ve kalitesi, yüksek katma değer yaratmak** bir yana **gelir dağılımında ciddi eşitsizlik** yaratıyor. **Bir kalkınma sorunu olarak gördüğümüz yüksek enflasyon, üretim çarklarında ciddi bir ivme kaybı** yaratırken, **yoksullaştıran bir büyüme de ortaya çıkarıyor.**

Enflasyon-faiz-kur sarmalının yanı sıra enflasyon-ücret sarmalına girmek de çalışma barışı başta olmak üzere **sosyal ve toplumsal riskler** yaratabilir. **Düzenleyici ve karar verici kurumlarımızın uyguladığı regülasyonlar, ekonomiyi risklere daha açık hale** getiriyor.

İhracat ve ithalat arasındaki makasın açılması ile enerji maliyeti baskısı, cari açığı tarihi seviyelere çıkarırken, doğalgaz ve elektrikte yüksek zamlar, işletmelerin maliyetlerini ciddi ölçüde etkiliyor. **Ülke risk primi artışı, uluslararası fon ve kredi imkanlarında daha yüksek bir faiz**

anlamına geliyor. Üretimi, yatırımı ve istihdamı üç ekseninde besleyen ekonomi iklimi; “güven”, “istikrar” ve “öngörülebilirlik” istiyor.

Değerli Başkanlar, İş Dünyasının Değerli Temsilcileri;

Dünya, enflasyonun gelecek kuşaklar için büyük bir risk taşıdığını görüp ekonomi bilimi çerçevesinde mücadele ederken, ülkemiz maalesef uyguladığı yöntemler ile ciddi olarak ayrışıyor. 2014 yılında TÜRKONFED olarak Merkez Bankası'nın yüksek oranda faiz indirimi uygulamasının döviz dengesini bozabileceğini söylemiştik. Müdahaleyle faiz indiriminin, yüksek enflasyon ve yükselen döviz beraberi getirdiğini, bunun da ekonomimize daha fazla zarar verdiğini ifade etmiştik.

Evet bugün de yüksek enflasyon altında ekonomi yönetimimizin bir süredir uyguladığı düşük faiz politikası, kredi faiz oranlarını düşürmek bir yana ne yazık ki tam tersi bir etki yaratıyor. Politika faizi ile reel faiz arasındaki makas açılıyor ve finansmana erişim imkanları tamamen kapanıyor. Şirketlerin kredi limitleri yetmiyor, işletme sermayesi ihtiyacı yükselirken, borçlanma maliyetleri de artıyor.

Merkez Bankası'nın 20 Ağustos Kararları sonrasında, 30 federasyon ve 300 dernek başkanımızın katıldığı bir ekonomik görünüm anketi yaptık. Anadolu'nun Nabzı'nı tutan üyelerimizin yüzde 80'i, 2022'nin ikinci altı ayında finansmana erişimin zorlaştığını söylüyor. Yüzde 77'si finansal risklerin artacağını düşünüyor. Krediyeye erişimde sorun yaşayanların oranı yüzde 90. Son 2 ayda bankaların kredi verme iştahındaki azalma, özel sektöre çok net yansımış durumda.

Düzenleyici ve karar verici kurumlarımızın makro ihtiyati tedbirleri, iş dünyasının yüzde 87'sini olumsuz etkilemiş görünüyor. Ve bunların büyük bir bölümü KOBİ. O nedenle çağımızda her firmanın iklimi ekonomi, yakıtıysa finansmandır. Biz bu yakıtı ne kadar uygun şartlarda ne kadar kolay erişebilirsek, Türkiye'yi geleceğe taşıyacak üretime, yatırıma ve istihdama aynı oranda güç verebiliriz.

Değerli Başkanlar, Değerli Üyelerimiz;

Cumhuriyetimiz ikinci yüzyılının kapısını aralarken, aydınlık bir geleceği ancak büyük bir toplumsal uzlaşma ile inşa edebileceğimize yürekten inanıyorum. Ayrıştırma ve kutuplaştırma değil barış ve uzlaşma dilinin hâkim olduğu, siyasal ve toplumsal zemini yaratmalıyız. İş insanları olarak, bu dönüşüm sürecinin risklerini ve zorluklarını göğüslemeye de hazırız. Ve bunu başaracak güce, potansiyele, kararlılığa sahibiz.

Bu vesile ile üye derneğimiz **BESİAD**'a ve **Değerli Başkanı Neslihan Nazlıoğlu** ile yönetim kuruluna; üye federasyonumuz **GESİFED**'e ve **Değerli Başkanı Sevgili Dostum Oktay Mersin** ile yönetim kuruluna şükranlarımı sunuyorum. **9. İş İnsanları Zirvesi**'ne emek veren ve değer yaratan herkese teşekkür ediyorum.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk ve **silah arkadaşlarının** büyük bir kahramanlıkla kurduğu **Cumhuriyetimizin 99. yılı kutlu olsun. Cumhuriyetimizi 2. yüzyıla taşıyacak nesiller olarak, Atatürk ve silah arkadaşlarını minnet, sevgi ve özlemle anıyoruz.**

Yaşasın Cumhuriyet!...

Sağlık ve sevgiyle kalın...